

Den 28. august 1943.

N O R S K V I L J E

Organ for heimefronten.

Norge skal vernes med viljer av stål.

Vi har tidligere påtalt det misforhold som har ført med seg at heimefronten har slått sprekker. I dag vil vi nevne den tilsynelatende interesse som Arbeidstjenesten omfattes med. Vi vil på ingen måte fordømme den innsats som norsk ungdom gjør i landbruket. Sjølve arbeidet er en side av saken, den annen side, som for nasjonal samling er den viktigste, er at Arbeidstjenesten er et ledd i den nazistiske propaganda. Det har ofte hendt at der i arbeidstjenesteleirene har vært avholdt festlige sammenkomster, og bøndene i distriktet har gitt sin tilslutning. Arbeidstjenestens ledere er blitt så vennlig behandlet at de har hatt grunn til å betrakte det som en hyldest. Denslags er utilgivelig, og bøndene må være oppmerksomme på at Arbeidstjenestens ledere er nazister, som har sverget forrederen Quisling troskap. Noe privat sankvem med slike folk er uforenlig med kravet om å bli kalt hederlig normann. Vis dem din forakt, det er det eneste de fortjener. Husk at

NORGE SKAL VERNES MED VILJER AV STÅL.

So lang ei tid, so lang ein strid;
og enno stend me midt deri!
Men utan sut den norske gut
vil halda striden ut.

Det verdt nok stridt; men litt um litt
det gjeng, når kvar vil gjera sitt.
Tek kvar og ein sin vesle stein,
er snart vår åker rein.

(Garborg.)

Nyhhetene 21. og 22. august 1943.

Italia: De allierte fortsetter sine ødeleggende angrep på jernbaner og kommunikasjonssentra i Sør-Italia. Byene Aversa, Benevento, Villa Literno og Battipollia, som alle er beliggende omkring Napoli, har vært kraftig angrepet. 64 fiendtlige jagerfly ble nedskutt under disse angrep, 9 allierte maskiner gikk tapt, 7 fiendtlige landingsbåter er senket av britiske krigsfartøyer utenfor Calabria. Guvernøren og viceguvernøren i Roma er begge gått av, og der har vært store fredsdemonstrasjoner i byen. General Alexander har uttalt at aksemaktens samlede tap på Sicilia var 200.000 mann. De alliertes tap var under 22.000 mann, og mindre enn man hadde regnet med.

Sovietsangveldet: Lørdag ble meldt at byen Lebedin, 130 km. nord-vest for Kharkow, var erobret. Lebedin var det vestligste punkt russerne nådde i sin siste vinteroffensiv. 124 tyske tanks og 118 fly ble ødelagt fredag. Søndag aften ble det fra Moskva gitt nærmere enkeltheter om fiendens tap siden 5. juli. 1 mill. mann fallne, sårede og fanger er resultatet av 46 dagers kamp. Derav er 300.000 drepte og 25.000 fanger. 60.000 km.² land er gjenerobret, eller omtrent det dobbelte av Belgias størrelse. 4600 fly er satt ut av spillet, 7250 tanks, 5100 kanoner og 30.000 kjøretøyer. Russerne rykker videre fram både n.v. og s.v. for Kharkow, og nærmer seg jernbanen Kharkow - Ludovaia. Også i Brjansk-området har russerne bedret sine stillinger. Mius-fronten ble omtalt for første gang i det russiske kommune søndag aften. Russerne har her brutt igjennom de tyske stillinger. Dette er også innrømmet over tysk radio. I 6 av de tilbakeerobrede distrikter er bøndene gitt tillatelse til å komme tilbake med sin buskap og gjenoppta oppbyggingen av det som er ødelagt.

Stillehavet: Øya Kiska i øygruppen Aleytene er gjenerobret av amerikanske tropper uten motstand fra japanerne. På 2 dager har amerikanerne ødelagt 91 japanske fly, dels i luftkamper og dels ved bombing av flyplassen Wewak på New Guinea. Amerikanske fly har dessuten bombet flyplassen ved Kanton og oppnådde flere fulltreffere på hangarer. I operasjonene til lands blir japanerne på New Guinea drevet innover mot det indre av øya. Det meldes fra Finland at 33 fremstående medlemmer i den finske regjering har henvendt seg til regjeringen og anmodet om at der snarest søkes å få fredsforhandlinger i gang.

Etter nyhetene talte Øksnevad om situasjonen i Norge. Han uttalte bl.a. at den utglidning som nå foregår innen nazistenes rekker er helt logisk. Jonas Lie talte for en tid siden til 400 norske S.S. og framholdt for disse hvor alvorlig situasjonen var. Det gjaldt nå å ha nervene i orden, sa politipresidenten; men er det noe nazistene i Norge ikke har i dag, så er det rolige nerver, sa Øksnevad. Disse vettskremte og forkomne individer er det nå som skal utstyres med våpen mot den våpenløse heimefront. Men kan hende Jonas Lie har gjort en stor feil ved å gi disse menn våpen. Det er sikkert mange av disse som hater Jonas Lie like meget som han hater Quisling. "Jeg kjenner Jonas Lie," sa Øksnevad. "Jeg talte med ham i april 1940, og jeg vet at der ikke er ett eneste verdipapir som kan noteres så lavt som Jonas Lies troskap."

Nyhhetene Mandag 23/8 til og med onsdag 25/8-43.

Vestfronten: Natt til mandag ble Nederhausen og mål i Rhinland bombet av allierte fly. I Nederhausen ligger I.G. Farbenindustries kjemiske fabrikker. Videre ble flyplasser i Belgia, Holland og Nord-Frankrike bombet og miner lagt i fiendtlige farvann. 5 fly gikk tapt etter alle disse operasjoner. - Natt til tirsdag ble Berlin bombet av store formasjoner britiske firemotors bombefly; 700 fly deltok, hvorav størsteparten var firemotors. Henimot 2000 tonn bomber ble sluppet ned på 42 minutter. 58 fly gikk tapt. Et område på 5000 hektar ble belagt med bomber, og veldige branner ble satt i gang. Moskito-fly bombet igjen mål i Berlin natt til onsdag, og flyverne konstaterte at det fremdeles brendte livlig i byen. Neutrale korrespondenter i Berlin får ikke sende melding til sine aviser om de skader som er forvoldt. Samtidig med storangrepet mot Berlin foretok britiske jagerfly angrep mot flyplasser i Vest-Tyskland, Danmark, Frankrike

Holland og Belgia.

Sovjetsanveldet: Mandag kveld sendte marsjall Stalin ut melding om at de russiske tropper i Kharkow-området hadde brutt den tyske motstand og besatt byen Kharkow. "Ukrainas annen hovedstad, vårt eget Kharkow, er befridd fra nazismens åk", heter det bl. a. i meldingen. Kharkow er Sovjetsanveldets fjerde største by og av uvunderlig betydning for de videre militære operasjoner i russernes offensiv for å befri Ukraina. For å feire seieren i Kharkow, fikk Moskvas befolkning være ute til kl. 2 om natten, og 224 kanoner avfyrt seierssalutt. Det er bemerkelsesverdig at de siste dagers kamper om Kharkow var preget av heftig tysk motstand, da de tyske tropper hadde fått ordre fra Hitler om å holde byen, koste hva det koste ville. Imidlertid var det russiske press så sterkt at den tyske øverstkommanderende, general von Manstein, ga sine tropper ordre om retrett eller, som det het i det tyske kommunike, "planmessig tilbaketrekning." "Times" skrev tirsdag: "Hvis tyskerne har trukket seg tilbake ifølge planen, så er det ifølge den russiske plan". 10 av de russiske divisjoner som deltok i kampene om Kharkow, er omdøpt til Kharkow-divisjonene. Slaget om Kharkow blir fra Sovjetrussisk hold karakterisert som det største slag på Østfronten under denne krigen. På hver km. av frontlinjen hadde tyskerne 100 kanoner. Etter erobringen av Kharkow har sovjetarmeene fortsatt sin seierrike offensiv under skarp forfølgning av den retirerende fiende. Nord for Poltava trekker tyskerne seg tilbake, og russerne står nå på et punkt 30 km. fra byen. Tre russiske armegrupper rykker nå inn i Donetz-bassenget i retning av byen Stalino. En armegruppe rykker sydover fra Isjumområdet og truer jernbaneforbindelsen mellom Losovaya og Slavjansk. Dermed er også forbindelsen mellom Poltava og Stalino truet. En annen armegruppe rykker frem fra Vorosjilovgrad og en tredje fra Taganrog nordover mot Stalino. Her er det tyske forsvar brutt, og russerne har rykket frem 35 km. På de øvrige frontavsnittene har russerne jevn og sikker fremgang. I Svartehavet senket Sovjetfly mandag 3 tyske fartøyer.

Sydfronten: Allierte fly har uavbrutt fortsatt sin flyoffensiv mot jernbanecentra og kommunikasjonsmål i Italia. Skiftetomtene i Salerno og Crotona og mål i Bari, Banjoli, Baticalia, syd for Salerno, Cagliari på Sardinia, samt jernbanemål syd og nord for Napoli har vært heftig bombet. Siden november måned 1942 har de allierte i Middelhavsområdet skutt ned 4500 fly eller i gjennomsnitt 500 fly pr. måned. En krysser ble tirsdag satt i brann av britiske fly i Middelhavet. Utenfor den italienske kyst ble ett fartøy senket av britiske fly og to etterlatt i synkende tilstand. Utenfor kysten av Hellas ble en lastebåt satt i brann.

President Roosevelt talte onsdag kl. 6 norsk tid i det Canadiske Parlament. Da han viste seg for representantene, ble han hilst med spontan og veldig jubel. Den canadiske statsminister Mackenzie King introduserte presidenten, som i korthet gjennomgikk krigens utvikling. Han sa bl.a.: "Vi ville ikke denne krigen, men den kom til oss. Resultatene av Quibeckkonferansen vil bli gitt fienden i det eneste sprog han forstår. Mere vil jeg ikke røpe for den store mester i intuisjon. Vi må ofre våre sønner og døtre fordi en bande av gangsters vil forsøke å underlegge seg verden. - Det er mange som ønsker å komme tilbake til den gamle gode verden, men vårt mål er ikke å gå tilbake. Vi skal frem til en større verden - med større rettferdighet og større frihet for det enkelte menneske".

Diverse nyheter:

All eksport av rumensk olje er foreløbig blitt stoppet som følge av de amerikanske flygende festningers bombing.

Gestaposjefen Heinrich Himmler er blitt utnevnt til tysk innenriksminister. Von Neurath har trukket seg tilbake etter eget ønske. Den allierte presse er enig i at denne utnevnelse er et svakhetstegn og viser for det første at det tyske folk er begynt å vakle. Det må holdes oppe med terror og truelse om terror. For det annet er Hitler redd for at generalene skal

ta makten fra ham. Derfor lar han fremtredende S.S. folk ikke bare tre inn i generalstaben, men ogsaa i regjeringen. "Times" skrev for tre måneder siden: "Himmeler, denne uhyggelige skikkelse, trer mer og mer i forgrunden. Han er den mann som vil ta makten når Tyskland bryter sammen. Han vil ikke vike tilbake for noe".

Ett amerikansk verft sjøsatte tirsdag i denne uke fire marinefartøyer. 33 framstående finner, hvorav de fleste er medlemmer av Riksdagen, har sendt president Rutlien erklæring, hvori det anmodes ham om å søke fred med Russland. Fra amerikansk og britisk hold er det uttalt at innledningen til fred nå må komme fra Finnlands side. Stor-Britania og U.S.A. har allerede sagt det som kan sies om spørsmålet Finnland - Sovjetsamveldet. Tyske troppestyrker har måttet gripe inn mot uroligheter i franske byer, bl.a. i Brest, Lille, Lyon, Marseille og Paris.

De svenske statsbaner har til august i år hatt en inntekt på 85 mill. kr. på den tyske transitt-trafikk. 45 mill. ble innbetalt på den tyske persontrafikk og 40 mill. på godstrafikken.

Flere amerikanske troppestyrker er kommet velberget fram til Stor-Britania.

Valgene i Australia ble en strålende seir for arbeiderpartiet og dermed for statsminister Curtin's politikk. Arbeiderpartiet har fått 48 av de 74 mandater i Representantenes Hus. I Senatet har de 19 representanter. Det er første gang siden 1916 at arbeiderbevegelsen i Australia har hatt en så overbevisende valgseir.

Ved erobringen av Kiska i Aleytene mistet japanerne 200 fly og over 3000 mann.

Av Arne Ordings utenrikskronikk tirsdag, den 24. august 1943, gjengir vi: "Konferansen i Quibeck følges med spent interesse, da beslutningene, som blir fattet der, vil bli avgjort i militær handling. En går imidlertid ut fra at konferansen vil bli fortsatt senere til høsten i form av en tre-maktskonferanse mellom U.S.A., Sovjetsamveldet og Stor Britania.

Den røde arme fortsetter å presse de tyske tropper lenger og lenger mot vest. Russerne har nå gjenvunnet Kharkow. Denne gangen hadde russerne konsentrert langt større styrker mot byen og de bakre sambandslinjer var meget bedre. Byen er den fjerde største i Samveldet, og gjenerobringen er av den største viktighet. Kharkow var en av de største industribyer i Samveldet, men maskinene og fagarbeiderne ble på et tidlig tidspunkt evakuert østover. Etter Moskva er byen det viktigste jernbaneknutepunkt i Russland. Tyskerne har lidd store tap, men har forsvart seg med stor energi. Russerne har ikke tatt mange fanger under kampene og selv lidd store tap. Den russiske presse har igjen reist kravet om front nr. 2, slik at 40 til 60 av de 280 divisjoner som er bundet på Østfronten, kan bli trukket vekk derfra. Et angrep mot Vest-Europa krever en sterk invasjonsslåte, og situasjonen er langt gunstigere enn man turde håpe for $\frac{1}{2}$ år siden. I Finnland har tyskerne stasjonert 6 divisjoner. Finnene er ikke begeistret for tyskerne, og det viste seg at de tyske tropper ikke var egnet til å krige i skogsterreng. Etter tyskernes siste nederlag er det finske folk for alvor begynt å tvile på tysk seir. Finnene er imidlertid avhengig av tyskerne med hensyn til forsyninger av mat og materiell. Det er ingen hemmelighet at U.S.A. har vært interessert i å få Finnland ut av krigen. Nå er imidlertid Finnlands popularitet betydelig nedsatt." Sluttelig omtalte Ording forholdene i Danmark og Himmels utnevnelse til innenriksminister.

Nyhетene 26. og 27. august 1943.

Berlin ble angrepet for tredje gang på rad natt til torsdag. Angrepet ble som foregående natt utført av Moskitofly, og brannene etter lørdagens storangrep var fremdeles ikke slukket. Andre britiske fly angrep torsdag 3 flyplasser og en kraftstasjon i Nord-Frankrike. Dessuten ble der lagt miner i tyske farvann. Bare ett fly gikk tapt etter disse operasjoner.

De allierte flyangrep mot Italia fortsetter. Byen Foggia, som er ventrum for 5 jernbanelinjer, ble i dagslys onsdag utsatt for en rekke kraftige luftangrep. Den største formasjon Lightning-bombefly, som har startet fra Nord-Afrika, angrep onsdag morgen byen og kastet bomber mot skiftetomter og stålverker. Angrepet kom fullstendig overraskende. Flyene gikk i en høyde av 10 m. over havflaten til de kom til fastlandet. Her steg de til 25 m. over målet. Byene Taranto og Crotone ble også angrepet. 26 tyske fly ble nedskutt under disse angrep. 15 allierte fly gikk tapt.

Sovjetsamveldet: Fremgangen på Østfronten fortsetter. Byen Senkow, som ligger 140 km. vest for Kharkow, er erobret, og den røde arme er gått over elven Psjol. Kampene foregår på en 100 km. lang front. 60 landsbyer er gjenerobret i Poltava-distriktet. Jernbanelinjen Poltava - Kiew trues, og russerne står knapt 30 km. fra denne tyske livslinje. På ett punkt står russerne nå 160 km. n.v. for Kharkow. Også i framrykkingen mot Stalino har russerne framgang. Terrenget her er vanskelig, og tyskerne har bygget omfattende forsvarssystem av bunkers og lagt svære minebelter. Der er tegn som tyder på at tyskerne er begynt å evakuere sine tropper fra Kuban til Krim.

Kong Boris er blitt plutselig syk. Statsminister Kilov har sammenkalt tidligere statsministre til konferanse i 2½ time. Kong Boris's sykdom kan få de alvorligste konsekvenser for Bulgaria's skjebne. Som kjent er 80 % av befolkningen russisk-vennlig, men en klikk av godseiere og reaksjonære har makten, og den er nå i ferd med å glippe dem ut av hendene.

I Italia vokser frykten stadig etter som de allierte flyangrepene øker i styrke. Italienerne er oppmerksom på at det er det vanlige forspill for en militær aksjon. Italienerne frykter en direkte okkupasjon av tyske styrker. Det forlyder at tyske tropper skal ha okkupert italiensk Savoyen. Befolkningens misnøye med Badoglio-regjeringen har ikke lagt seg. Badoglio har sett seg nødt til å frigi 6 fremstående intellektuelle anti-fascister, der i blandt ~~dr. Bauer~~.

To svenske fiskebåter ble senket utenfor nord-øst-kysten av Danmark av to tyske minesvepere. Mannskapenes skjebne er ukjent. Den svenske regjering har protestert i Berlin og forlanger nærmere forklaring til det inntrufne. Harmen i Sverige er voldsom.

De finske myndigheter har nå ~~sett seg~~ nødsaget til å offentliggjøre den henvendelse 33 framstående politikere er kommet med til Ryti. Det fremgår av denne henvendelse at det finske folk er misfornøyet med den nåværende politikk og anser det som en nødvendighet at der blir innledet fredsforhandlinger. Henvendelsen sluttet med å kreve frihet, selvstendighet og fred for Finnland.

Stor-Britania, U.S.A., Sovjetsamveldet og Kina har anerkjent den franske nasjonalkomite i Nord-Afrika som et administrasjonsråd for Frankrikes oversjøiske besiddelser, ikke som regjering for Frankrike. De forente nasjoner er enig om at det franske folk selv, i fritt valg, skal få avgjøre sin skjebne.

På Raufoss ble for en tid siden en tysker funnet drept. 2 nordmenn ble arrestert som gissler. De er nå løslatt, da det er bragt på det rene at mordet ble utført av en tysk sersjant.

Otto Nielsen, Bergen, er død i tysk konsentrasjonsleir. Han var innehaver av Bergens Merkelappfabrikk og var et framstående medlem i idrettsforeringen Viking. Han ble 47 år gammel.

Sogneprest Røkke i Grong ble forvist fra distriktet og måtte flytte den 18. august. En stor menneskemasse var møtt fram på stasjonen for å ta avskjed med ham. Nazipresten, som talte samme dag, hadde 5 tilhørere til sin preken.

På Færgyane er resultatet av Alltingsvalget blitt bekjentgjort. Folket flokken (selvstendighetspartiet) fikk 12 representanter, Sambandspartiet 8 og socialdemokratene 5. De to sistnevnte partier vil opprettholde samarbeidet med og tilknytningen til Danmark.

I går kveld talte Worm Müller fra London kl. 19.45. Han sa bl.a.: "Da vendepunktet kom i 1918. og den første brist i den tyske hær viste seg, utnyttet de allierte gyeblikkelig situasjonen. Marsjall Fochs berømte ord: "Alle mann til kamp" var innledningen til den avgjørende offensiv mot Tyskland. Den 8. august 1918 var den svarteste dag for tyskerne under forrige verdenskrig. Sommeren i år har kanskje vært like så avgjørende. Etter at Nord-Afrika er gjenerobret, Sicilia inntatt og Italia på sammenbruddets rand - Italia, hvor Mussolini forsvandt som en ånd i en fillehaug. - de sovjetrussiske armeers seierrike felttog i sommer, alt dette måtte utnyttes hurtigst mulig, og det var derfor Quibek konferansen kom i stand. Ved koordinerte operasjoner til sjøs, til lands og i luften, får Tyskland høre det sprog som gangsterne forstår, som Roosevelt sa. Kun total krig kan felle Tyskland, og det må skje på kortest mulig tid. Like så fort som Hitler steg fram, like så fort vil han forsvinne. Nederlagene har allerede merket Tyskland. Hitler har lenge vært taus. Görings popularitet i de bombeherjede distrikter er dalende. Selv Goebbels kan ikke lenger skjule sannheten med løgnpropaganda. Himmlers utnevning som innenriksminister søker å hindre heimefrontens sammenbrudd. Hitler har en gang sagt: "Vi vil ikke kapitulere. Det tyske folk har ikke gått ikke gått inn i denne krigen for å tape. Men hvis vi blir slått, skal vi trekke en verden med oss - en verden i flammer". Hitler lurer ikke lenger andre enn seg selv. Han erobret landområder, og i hans fotspor fulgte sjakalen og snappet til seg en bit her og der. Men nå har Tyskland lenge vært på retrettens vei. Sjakalen har skiftet farve som kameleonen. De som satt på gjerdet, er plutselig blitt neutrale. Tyskernes håp om at den russiske hær ikke var annet enn en annen klasses arme, ble gjort til skamme. Det var de russiske armeer som gjorde en ende på blitz-krigen. Under tilbaketrekningen i Russland var det Stalins plan som ble fulgt. Hitler forsto ikke dette. I sommer har slagene ved Orel og Kharkow klart bevist at den tyske armés slagkraft er bruddt." Worm-Müller sluttet sin tale med et sitat fra Roosevelt: "Hvis Hitler og de tyske generaler kjente til det som ble besluttet i Quibek, ville de foretrekke å overgi seg nå i stedet for senere."

Danmark er i dag gjenstand for hele verdens oppmerksomhet. Det er en kjent sak at det danske folk er rettskaffent, rolig og langmodig. Men også danskernes tålmodighet har en grense. Denne grense er nå oversteget av tyskerne. I den siste tid er det foretatt mange sabotasje-handlinger i Danmark. Jernbaner, fabrikker og verksteder går opp i røyk. Danskene har satt seg i besiddelse av tyske våpen. En fabrikk som fabrikkere U-båt deler samt kraftstasjonen i Århus er blitt sprengt i luften. I Odense er 2 tyske offiserer blitt drept. I Århus og Ålborg er der unntagelsestilstand. Scavenius strever med å holde ro på danskene, ikke minst de danske fagforingsmedlemmer. Scavenius ville forleden forsøke å løpe fra det hele, men den tyske representant, Best, nektet. Det forlyder at det skal ha vært stormende regjeringsmøter og at den fhv. leder av de samvirkende fagforbund, Lauritz Hansen, skal ha uttalt: "Jeg kan ikke lenger ta ansvar for en politikk som ikke har arbeiderklassens tillit." Den nåværende leder av samvirkenes fagforbund, har inntatt en stilling til den aktuelle situasjon som ikke svarer til arbeidernes. Han maner til ro og orden, men de danske arbeidere vil ikke finne seg i at Danmark nå skal bli et transitland mellom Norge og Tyskland. Streikene har i de senere dager øket i omfang. I Helsingør ligger praktisk talt alt arbeid på skipsverftene og i fabrikkene som arbeider for tyskerne, nede. De danske arbeidere bruker nå retten til å streike som politisk virkemiddel. Parolen er: "Enhver tapt arbeidstid for tyskerne betyr en forkortelse av krigen!" Forum, det største lokale i København, ble forleden rekvirert av tyskerne. Det brendte ned samme natt. På Rådhusplassen i København fant i går sted en stor anti-nazistisk demonstrasjon. Tyskerne forsøkte å splitte demonstrantene, men først da tyskerne satte maskingeværene i skytestilling, forlot folkemassen plassen.